

FOLK OG LAND

Nr. 34 — 7. ARGANG

LØRDAG 1. NOVEMBER 1958

LØSSALG 65 ØRE

Fru Ase Storsæter
Njundalen 21 B

En nødvendig Arabisk, muhamedansk nasjonalisme

dokumentasjon

Foredraget i Trondheim og fylkesmann Skjånes' nasjonale omfintlighet

For Folk og Land av professor, dr. Omar Amin von Leers, Kairo

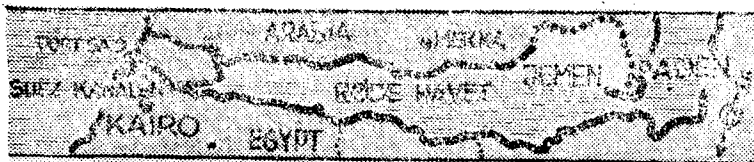
Gamal Abdel Nasser brukte nylig i en erklæring overskriftens ord. De er ett program, og er det historiske svar på det håp som maktene i vest hadde enn å kve nasjonalbevisstheten hos Islams forskjellige folk og gjøre muhamedanismens veldige land til et lett bytte for de vesteuropeiske kolonimakter.

Således har Frankrike i flere årtier søkt i Marokko å spille ut de lyse berberes nasjonalisme mot araber og maurer for å svekke dem alle sammen og for å gjøre disse områder modne for fransk innflytelse og erobring. For å spreng den store islamske blokk ville man erte opp de enkelte folks nasjonale bevissthet. I boken «Partage du Monde» (Verdens deling) som ånder av hat mot tyskerne og muhamedanerne skriver (i 1906) den franske forfatter Onésime Réclus:

«Muhamedanerne mangler enhet, Islam er forurenset. Den har sine sekter, forskjelligartede ritualer, sine lønnlige kjetterier hos de forskjellige raser. Med dette mener jeg å antyde de ubevisste sjelstilstander, som slumrer i Islams uhyre folkemasser og som betinges av rasenes forskjellighet».

Imperialisten Réclus regner så opp de forskjellige islamske folkeslag og fryder seg over disses innbyrdes forskjellige rasemessige legning:

«De mangler den avgjørende styrke, fordi de hverken har

Folk og Land har atter kunnet sikre seg en verdifull medarbeider ute i den store verden. Det gjelder professor dr. von Leers i Kairo, som i en artikkelserie vil orientere bladets lesere om problemer i forbindelse med den voksende arabiske nasjonalisme, et emne som blir temmelig ensidig behandlet i systempressen her hjemme. Også på dette område vil da Folk og Land bringe helt nytt og interessant stoff fra en virkelig autoritet på området.

rikdom eller vitenskap, og det ser ut til at de aldri vil få disse ting. Alle deres nederlag uten en eneste seir! Tilbakegangen er så hurtig at muhamedaneren blir rent fra seg over tanken på at overalt befinner seg de seirrike kristne. De tapreste mister motet. «Makten er hos Gud», sukker de og resignerer».

Den franske imperialisme håpet dengang at man ville nå de spanske kørstogs gamle mål: herredømme over den islamske verden fra Marokko til Tyrkiet med hjelp av «Karl den Store's sverd», og muhamedanernes tvangsendelse til kristendommen, hvilket hadde vært kardinal Lavigerie's mål. Man må huske på at allerede i 1906 var Frankrike i besittelse av

Algerie, Tunis, Marokko, hele det vestlige Sudan og Mauretania.

For å nå målet, måtte Islams store bolverk, det Osmanske rike sprenges. En fransk forfatter av jødisk oppkomst Léon Cahun, hadde øyensynlig i boken «La Bannière Bleue» (Paris 1875) til oppgave å forvirre tyrkerne, slik at de braktes til å misbruke sin maktstilling i den osmanske verden. Han forberger i boken de store voldelige riksbyggere av tyrkisk stamme — Attila, Djengis Khan og Tamerlan, de første osmanniske herrer som kunne takke sine gode sverd, mongolerhesten, buen og sin hensynsløse tilintetgjørelse av motstanderne for sin maktstilling.

(Forts. s. 6).

Tyske falmskjermsoldater landsatt bak de norske linjer — fra Værnes eller Fornebu.

Arbeideravisa meldte nylig: «Vi vet positivt at fylkesmann Ivar Skjånes har returnert sitt kort for livsvarig medlemskap (i Studenteramfundet i Trondheim) til styret». Ifølge Ole Øisangs blad skjedde dette fordi «Studerentersamfundet bød fram sin talerstol til en mann som «politimajor» Alex. Lange».

Denne nasjonale ømfintlighet hos fylkesmann Skjånes idag kan virke påfallende, hvis man erkjenner at det forut for den grunnsette tidsnød amputerte dokumentasjon — foregikk en demokratisk og uangripelig avstemning i den sardinpakkede storsal, hvor

det med 566 mot 407 stemmer ble bifalt at den inviterte foredragsholder — etter tre ti-

(Forts s. 7)

HILSEN OG BUD FRA DANMARK

Kaptein Erik Lærum har noen ord å si også Folk og Lands lesere. Og forteller om et amerikansk besøk for noen år siden

Kjøbenhavn i oktober 1958.
Herr redaktør!

Med størst oppmerksomhet og tilfredshet har jeg hatt anledning til å lese «Folk og Land» i den seneste tiden. Selv om jeg er dansk statsborger og har tilbrakt omkring 45 år i Danmark, har jeg aldri glemt min norske opprinnelse og betrakter meg som nordmann fra øverst til nederst. Når jeg i dag tillater meg å sende Dem noen ord som kanskje kan finne plass

i bladets spalter, skyldes det den sterke linje, jeg mener å ha funnet i avisen i den siste tid. La meg begynne med et sitat av en stor norsk dikter hvis samlede verker alltid har spilt en stor rolle i mitt liv, nemlig J. S. Welhaven. For noe over hundre år skrev han sitt dikt: «Tidens løsen», hvis innhold passer utmerket på dagens hendelser. Til å begynne med siterer jeg første vers av diktet som dere alle

(Forts. s. 6).

President Nasser med arabiske venner.

Les om:

Hva blåses det til kamp mot?

Side 4

Aramburu eller Peron? » 5

Norsk «landssviker» minnes kampene i Nord-Norge » 5

133

Stell Deg so du ikkje trenger å liva på lygn!

De hev gjeve meg moralsk styrke og livsmot at eg meiner at eg i alle høve og serleg under okkupasjonen isolangt evnen rakk hev stelt meg slik at eg ikkje trång å liva på lygn. Det er menn frå «rettsoppgjæret» si tid — av dei meir framstående eller Londonfararane — som skal hava uttala om løyndomsfulle handlingar i okkupasjonstida, at dei «vil gå i grava med løyndomane». Ja, stakkars desse. Det var sikkert tungt for dei fleste, men det må hava vore makter som hev tvinga dei til det. Uhugga ved det og samvitet hev nok tært på mange so dei hev bukka under av den grunn. Dei klara ikkje å liva på lygn.

«Ja, hva så», segjer Erling Bjørnson, når forbundet sin oppmoding til kongen om revisjon av etterkrigsoppgjæret ikkje førde fram, den oppmoding som utan å foreleggja den for kongen i statsråd var blankt avvisa av justisminister Haugland. Justisministeren vil at kongen vår skal «seila med lik i lasta». Jau, herr Bjørnson: Der er fleire farbare vegar fram enno.

Vi i forbundet og mange utanom gjev oss ikkje med ved.

Forreder- og landssvikstemplet skal burt.

I dette arbeid fram til likestillinga, fram til forsoninga mellom dei tvo folkegrupper er vi utstøytte forankra i ærleghet, rettferd og trua på det godes siger og desutan i den faste tru, at Guds kværn framleis mel. Difor blir vårt krav eingong høyrte.

Folk og Land og forbundet vårt er ein av dei mange steinar i Guds kværn. Forbundet og bladet hev gjort eit godt arbeid med å få fram i dagen det rettsmessige tilhøve med etterkrigsoppgjæret, so det no snart ikkje er taven av att grunnlaget for det skjebnesvangre «rettsoppgjæret».

Statsminister Gerhardsen sa under vittjinga i Vest-Tyskland at der måtte arbeidast med tanke på å byggja bru mellom folket i aust

og folket i vest. Ein sympatisk og god tanke berre dee kan lukkast. Men herr statsminister: Det fell meg i tankar at De ogso hev liknande oppgaver i Dykkar eige folk. Byrje med å bygg bru mellom dei norske folkegrupper. Den oppgåva er ikkje so stor og kan greidast lett med god vilje. De skal få sjå kor lukkelege De og dei utstøytte og storparten av det andre norske folk blir om forsoning kjem istand.

Tilhøvet mellom folkegruppene er kanskje myket verre enn De kjenner til. Vi lesar mellom linjene at heimefrontrestene sender ut bylje på bylje med undergrunnsbevegelser, hets, sjikane og undergravning av tidlegare NS-folk, som ikkje hev falle tilfote, og styrken er avstemt i samsvar med sinnelaget at drabantane.

De veit hrr. statsminister knapt kor inngripande og skadeleg tilhøvet er for samfundet. Det hev verknad langt ut over dei personar det er mynta på.

Olav Sending.

Ares den som æres bør

Vi vil i dag gjerne gi vår honnør til Ukebladet Aktuell, som i sitt nummer 46 for 25. oktober brakte en saklig og uhyre interessant artikkel av overrettssakfører Ueland: «Var Hamsun landssviker?» Det er slett ikke dårlig gjort i en så forløyvet tid som vår, å gi plass for meninger som strider så sterkt mot de autoriserte. Artiklen setter mange ting på den rette plass og berører noen av kjernepunktene i striden omkring etterkrigsoppgjæret. Vi vil anbefale den til alle interesserte.

Mindre bra er bladets siste nummer, hvor det i gammel ond-sinnet Aktuell-stil slutter opp om jakten på Forbundet og på Folk og Land.

Grimberg

Det utgis nå en ny utgave av Grimbergs verdenshistorie, og jeg skulle så gjerne ha hatt den. Imidlertid ser jeg at siste bind av første norske utgave (Vår egen tid) er skrevet av Chr. A. R. Christensen, og følgelig i overensstemmel-

Hyggelig hilsen

Herr redaktør!

Undertegnede har nettopp tegnet seg som ny abonnent på avisen og vil på denne måte få uttrykke sin fulle anerkjennelse av den måte avisen blir redigert på. Det er virkelig en fornøyelse å lese avisen nå.

Folk og Land er nå atskillig mer omtalt enn noensinne, så jeg synes i grunn at Morgenposten burde få en belønning for sin innsats i å skaffe bladet nye abonnenter.

Til slutt et spørsmål: Hva slags «frontkjemper» er det som flyr med slarv til Dagbladet? Alle virkelige frontkjemper tar avstand fra slik virksomhet. Slutt opp om bladet frontkjemper! La oss ennå en gang vise at vi kan gjøre en innsats.

Bestiller boken: «Prager Totentanz» (Olga Barényi), som bes sendt meg pr. oppkrav.

Med hilsen

K. G. N.
(frontkjemper).

Mens vi venter

Vårt styre er i den siste tid blitt angrepet på en ærekrenkende måte, og alt vil vel bli avklart på kommende årsmøte, men jeg vil håpe, at ingen passive medlemmer av den grunn lar seg avskrekke så de svikter vårt forbund, for hensikten med disse angrep er nettopp å borteliminere Forbundet!

Det eiendommeligste for mange er kanskje, at dette angrep kommer fra en såkalt politisk «nøytral» avis, men dette har nettopp sin spesielle grunn. Ingen av de politiske partier og heller ikke deres organer vil på dette tidspunkt spille de gamle lirekassemelodier av hensyn til — valgene, for da kan de risikere å miste stemmer — også NS-stemmer!

se med den offisielle norske oppskrift. Det vil vel da bli like eins i den nye utgave. Men hvordan er det med den svenske? Jeg ville være takknemlig om noen kunne si meg om det er samme herre som står som forfatter av 21. bind også i den. Hvis ikke, kunne en kanskje vente å finne en noe mer objektiv fremstilling av vår egen tid der, og i så fall ville det være en tanke å ta peiling på den.

— an.

Desverre er den svenske utgave som den norske.

Red.

FORBUNDETS LANDSLEDERMØTE 1958

Landsledermøtet for 1958 holdes i Lærerinnelagets Hus, Peder Clausens gt. 4, Oslo mandag 3. november kl. 12.00.

Alle som står inntegnet som medlem og kan fremvise medlemskort for 1958 eller bidragskvittering for samme år har adgang til møtet. Uten slik legitimasjon gis det ikke adgang.

Sekretæren.

FORBUNDET

Takker for forskjellige bidrag mottatt som resultat av vår appell i Folk og Land. Bidragsyterne har fått kvittering direkte. Dessuten har vi mottatt følgende anonyme bidrag som vi herved kvitterer for:

O. H. kr. 20.00.
F. » 50.00.

KRISTNE VENNER

Gabelsgt. 4.

Fredag 7. november kl. 19.30
Sokneprest Eystein Poulsen:
Den beleilige tid.

Sang og musikk. Ta med mat.
Vi kjøper kaffe.
Velkommen mange!

McCarthy: «Den forspildte sejr» kr. 11.00.

Erik Lærum: «Suez—Ungarn—Polen—Cypern» kr. 7.50.

Erik Lærum: «Dansk soldat i krig og fred». kr. 9.00.

PER THJØMØE,

Boks 122, Stavanger.

Tlf. 21133 — Postgiro 640 42.

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLERN

Telefon 55 61 29 — Oslo

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

TK. 68 69 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Averter i

FOLK OG LAND

bindelse med, og som følge av det stedfundne rettsvik.

Det er en oppgave som Forbundet for Sosial Oppreisning å samle inn gjenpart av disse krav, for samlet fremsettelse av kravene, når utviklingen har tvunget den lille makt-havergruppe tilbake til erkjennelse av lovens ukrenkelighet.

S.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Forbundets representantmøte

Folk og Land vil også gjerne bringe en hilsen til Forbundets representantmøte som trer sammen i Oslo mandag. Vi synes det er riktig at det på denne plass gis uttrykk for takknemlighet mot og tillit til de kvinner og menn som på en ut-satt post utrettelig arbeider for en sak som angår langt, langt flere enn den forholdsvis lille krets som bærer dagens byrder.

Det er så mange måter å avfinne seg med uretten på. Alle impliserte ser naturligvis med glede at det blir gitt oss æresoppreisning for det vi er blitt dømt for, men det er dessverre ikke så mange som selv vil legge to pinner i kors for at så kan skje.

Noen har vært heldige og karret seg frem igjen i det samfunn som dømte dem, og naturligvis er det ingen som forlanger at disse lykkens begunstigede skal sette sin nyvunne posisjon på spill ved offentlig å stille seg solidariske med sine mindre heldige kamerater. Men det er nå så mange måter å gjøre det på. Det lar seg jo meget godt gjøre iallfall å yde et økonomisk bidrag og et lite oppmuntrende ord i det dulgte. Under enhver omstendighet er det ingen anstendig vei for hederlige mennesker å forråde seg selv og det de gamle kamerater kjemper for for øyeblikkets fred og fordel.

Det er også de som alltid har vært noe av en belastning når en sak skal kjempes frem: flokken av motløse og dødløse pessimister som alltid forteller at «det ikke nytter». Naturligvis nytter all positiv innsats for en sak når den gjøres med et rent hjerte, og selv om det nå til syvende og sist skulle vise seg at det ikke «nytter» i den forstand at en selv personlig oppnår noen fordel eller noen seir, så synes vi det er stort og godt dette bare å få lov til å kjempe for sannhet og rett.

Såvidt vi forstår er det slik de ser det de som år etter år uegennyttig har holdt arbeidet i Forbundet oppe. De har satt inn arbeid og tro, de har ofret tid og penger og de har høstet dårlig lønn for det. Det er nemlig så lett å kritisere dem som våger litt av skinnen, disse som har noe annet å fare med enn tomme ord og sur kritikk. Naturligvis kan vi ikke alltid være enig om alle ting. Det skulle bare mangle at vi var blitt en slik sjelløs mekanisme, og hva ville det da i bunn og grunn være som skilte oss ut fra det ensrettede system som sitter med makten og æren i Norge i dag? Men å være uenig er ikke det samme som å gå i motstanderens tjeneste.

Det er imidlertid ikke bare når det gjelder denne ofte gollde kritikk innenfra at de som har tatt på seg tillitshverv i Forbundet har måttet stå for hugg. Ikke minst den siste tids utvikling har vist at de også utenfra og i offentlig skrift angripes på æren løs — bare fordi de har tatt på seg dette å tale vår alles sak, å bære vårt banner. Nå skal en visselig ikke undre seg over disse nye overgrep og sjikaner fra systemets side — vi er jo vant med litt av hvert i den retning — men det en vel må ha lov til å undre seg over er de personer av «våre egne» som tilsynelatende har vært med på dette grove forræderi mot den felles kamp og de lovlige valgte tillitsmenn.

Nå skal det på den annen side naturligvis ikke nektes at endel av de folk som slutter opp om Forbundets arbeid ikke klarer å se hele saken i det rette perspektiv. Det er ikke tilstrekkelig dette bare å rote i det som har overgått oss selv. Skal en virkelig kjempe sannhetens og rettens sak, så må en få en noe videre horisont. En må innse at vår lille del av den store verdenstragedie selvsagt er vesentlig for

FORTVILET SITUASJON

«15 høye tyske offiserer var dømt til døden som «krigsforbrytere» og den endelige avgjørelsen lå hos den amerikanske høykommisær på den tid McCloy. Situasjonen var «fortvilet». Hvis dødsdommene ble opprettholdt ville det være umulig å få noen tyskere til igjen å bære våpen. Det var i virkeligheten det vestlige forsvar som sto på spill. McCloy kjempet den siste pinefulle kamp med sin sjel og sitt hjerte om de dømte menns liv. Generalene Heusinger og Speidel advarte: hvis fangene i Landsberg ble hengt, ville Tyskland som en bevepnet alliert mot Østen bare være en illusjon».

Resultatet ble: «bare» fem av de 15 dødsdømte ble hengt.

Desverre

er det på grunn av forholdene slik at det ikke er mulig helt å unngå trykkfeil i Folk og Land. Det har naturligvis vært bedre med det i det siste, men nå ser det ut til at trykkfeilsdjevelen har startet en ny offensiv synkronisert med Morgenpostens. Og trykkfeilsdjevelen er en herre med utpreget sans for kvalitet. Det er derfor ikke å undres over at han i bladets nr. 32 gikk til angrep på Vidkun Quislings utkast til Europapakt. Vi synes det er nødvendig å rette denne feil i et historisk dokument av denne art:

I artikkel II skal det hete: Den europeiske kongress velger en president og en vi-

oss, men at vi også har rett og plikt til å tre i skranken for sannheten hvor den så trues, enten det er i vårt eget land eller ute i verden ellers. Ingen kan unngå å merke den forstemmende og åndløse ensrettethet som hviler som en mare over den såkalte demokratiske verden. Folk og Land har sett det som sin oppgave også å gå inn for et sannhetens opplysningsarbeid når det gjelder forhold og begivenheter utenfor vårt eget land. Og nesten hver dag blir vi rystet i vårt innerste over det hav av løgn og fordreininger menneskene kaver rundt i. Vi vet sant å si ikke om «det nytter» noe, men likevel er det vårt håp at alle de som gjennom Forbundet går inn for å råde bot på den ulykke som direkte har rammet oss selv ved uretten her hjemme også vil ha et åpent sinn for den store internasjonale sammenheng i det som skjedde og som skjer. Så får da den som vil, kalle dette for «politisk virksomhet».

Med dette håp ønsker vi Forbundets representanter vel møtt til det årlig landsledermøte.

Kongopakten og den hvite manns anseelse

Hvem kjenner vel i dag til Kongopakten? spør Noricus i «Nation Europa». I tyske skoler hører den ikke til pensum, og enda mindre hører den til pensum for Vestmaktene — de som har brutt sitt løfte fra den gang i to kriger.

Bismarck førte forsete i det kolonimaktsmøte i Berlin som skulle opprette Kongopakten. Han satte opp som paktens pg. 1: å bevare den hvite manns anseelse.

Kravet var at europeerne skulle opptre med verdighet overfor den innfødte i Afrika og ikke miste dens aktelse. Ingen fargede skulle brukes som soldater i krig mellom europeere og være vidne til at de hvite gjensidig ødela hverandre. Kort sagt: de hvites naturlige overlegenhet på åndelig og kulturelt område skulle ikke ødelegges.

I 1914 brøt engelskmenn og franskmenn overenskomsten straks krigen kom. Og hvordan gikk det så, etter dette ordbrudd som ble så skjebnesvangert for Europas historie?

Alt under boerkrigen hadde de innfødte sett hvite omkomme skammelig i konsentrasjonsleiren. Nå ble på ny den hvite manns verdighet skammelig forrådt, og nettopp av dem som trengte den mest for å opprettholde sin kolonimakt.

De som brøt sitt ord fra Kongopakten, kunne ikke måle seg med naturfolkene

sepresident for hvert kalenderår o.s.v. slik som gjengitt.

I siste nummer av Folk og Land, altså nr. 33 har det gått ut over den uhyre interessante og rystende artikkel av den tsjekkiske forfatterinne Olga von Barényi, hvor de tre siste linjer i nest siste avsnitt (på side 8) er forbyttet. I det tredje av Stalins testamenter sto det: «Etter denne lille komedie skal dere vende tilbake til mine gamle, velprøvede metoder».

Og så er det forfatterinnen spør? Hva? De ler ikke? Riktig. Egentlig er det ingen vits, men sannhet. Men en sannhet som mange ikke vil tro. Til tross for Prager-revolusjonen.

Vår bønn:

Skriv kort og adresser brevene til redaksjonen, ikke til redaktørene privat.

i livskraft, og ved å bryte sitt ord gravde de en grav for sine egne imperier. De manglet ærefrykt for de hvite folks skjebnefellesskap og for sin rasemessige arv — det eneste som sikret deres overlegenhet. Nå bøter de bittert, og det er for sent å innse feilen.

La oss se på verdenspolitikens ømme punkt. I den nære orient står stormaktene rustet til tennene. Skulle de ikke kunne besinne seg til en menneskelig forsvarlig misjon? Kampen om oljen er så fullstendig uverdigg. Griskheten har blendet og nedverdigg den hvite mann. Asias og Afrikas folk holder på å våkne. Og for dem ser det ut til å dreie seg om større ting, nemlig nasjonal verdighet. Det er kommet sørgelig langt når den hvite mann nå må lære hva frihet og verdighet er verd — av dem som han før sto som herre, læremester og fører for.

Til Folk og Lands abonnenter!

Med dette nummer av avisen følger en postgiroblankett for innbetaling av kontingenten fra 1959. Så langt lakker det allerede mot enden av året! For vår egen del må vi si at vi er glad over at det begynner å komme inn mynt i kassa igjen. Det er alltid smalhans i årets siste måneder og jo raskere abonnentene ordner innbetalingen for året som kommer, jo større tjeneste gjør de oss som alltid må leve litt på forskudd. Vi ber altså pent om at abonnementet må bli betalt så snart som bare mulig. Kanskje det også går an å be om at de som har råd til for eksempel en femmer mere enn kontingenten sper på med et slikt beløp ved innbetalingen? Det koster faktisk mere å gi ut avisen enn det abonnentene betaler, men av hensyn til mange som ikke har råd til mere, har vi ikke villet gå til noen forhøyelse. Og dog tror vi ikke at 5 kroner ekstra for den enkelte betyr så meget som det vil bety for bladet å få en slik ekstra støtte.

Under enhver omstendighet ber vi alle våre mange kjære lesere om å ordne med kontingentinnbetalingen snarest. Og så takker vi på forhånd, fordi vi vet at våre venner heller ikke vil svikte oss denne gang!

Siegfried:

Hva blåses det nå til kamp mot?

En nødvendig kommentar til den underlige hetsoffensiv som Morgenpostens skriverier er den norske utløper av

Hvilken rolle spiller de overstatlige organisasjoner av tidligere politiske fanger og hvem er de virkelige arrangører?

En behøver ikke å være noen overvettets oppmerksom avisleser for å bli klar over den underlige offensiv som nå er satt inn på en rekke fronter mot den «nazisme» som vi oppriktig talt trodde for lengst var både død og begravet. Dagbladets iherdige Bonn-korrespondent, Jon-Hjalmar Smith, som har en fin nese når det gjelder å grave frem etterladte minner fra Hitler-tiden, nevner i en korrespondanse til bladet prosessene mot Gustav Sorge, Wilhelm Schubert, Erich Koch og Martin Sommer, og vi kunde for den saks skyld godt supplere hans liste med for eksempel Wilhelm Reischenbeck, for ikke å snakke om generalfeltmarskalk Schörner og et par andre tyske generaler.

«Slik blir folk i Vest-Tyskland konfrontert med den mørkeste tida i landets historie, — tretten år etter at Tusenårsriket brøt sammen. Det er mer eller mindre et tilfelle», skriver Dagbladkorrespondenten, «at disse sakene kommer opp samtidig».

Ja, en får si så. Særlig dette med min d r e tilfældig! Vi vet ikke hvem som er den store dirigent bak dette som nå «tretten år etter» settes i gang over hele verden, men vi har jo naturligvis vår lille misstanke. Hvorom allting er, så er det i allfall grunn til å slå fast at det nok ikke bare er «folk i Vest-Tyskland» som skal påvirkes av dette nye propagandafelttoget, hvis hensikt synes noe dunkel når selv det hatefulle Dagbladet må slå fast at «de som fremdeles holder naziideologien i hevd, har ingen politisk innflytelse». Prosessen mot Koch settes i gang i Polen, hvor den dødssyke tidligere gauleiter har henslept sitt liv etter 1945. «Han er flink til å simulere», sier polakkene for å unnskylde denne høyst overflødige rettsak mot en mann som likevel er dødsdømt. Det minner oss om en personlig oppevelse fra et norsk fengsel i 1945. Vi satt 5 fanger sammen på en liten enmannselle på Åkebergveien og en av fangene, en ung sjømann fikk en diger verkefinger med blå striper oppover armen. Han banket i selledøren og bad om å få komme til legen. Men vokteren så bare mistroisk på armen, som var svulmet opp til det dobbelte,

og sa: «Du bare simulerer!»

Men tilbake til mørkemaktens nye offensiv i fredens og fordragelighetens tjeneste. Også i Østerrike er det satt i gang en slik lokal offensiv. En tidligere SS-mann har der fått i stand en Europabevegelse, som såvidt vi forstår ikke fører noe annet galt i sitt skjold enn dette at blant tilhengerne finnes det også noen gamle nasjonalsosialister. — Det er jo nesten ikke til å ungå år det dreier seg om Tyskland og Østerrike hvor alle mann ropte «Heil Hitler» De østerrikske demokratiske regjering, som går inn for ytrings- og meningsfrihet har nå plutselig, som på signal starte en kampanje mot den grusomme «krigsforbryter» Theodor Soucek og hans høyst demokratiske bevegelse, som har samlet en del tilhengere i forskjellige europeiske land. Souceks bevegelse har holdt sine årlige møter rundt omkring i forskjellige land og ingen har funnet ut at de gjorde noe galt før den østerrikske regjering nå griper inn og forbyr årets møte i Østerrike med den begrunnelse at «den ikke vil tillate en håndfull nazister å provosere den østerrikske befolkning». Den befolkning som mannjamt hyldet Hitler!

Det hører med til historien at allverdens aviser, ikke minst den norske systempresse med Dagbladet og Aftenposten i spissen gir alt dette stor og dominerende plass. Hva spiller det for rolle om både Europa og demokratiet går under i atomkrigens gru bare en kan få fortsette til siste slutt med å kaste sten på dem som i allfall konsekvent bekjempet bolsjevismen mens det ennå var tid.

Også Aftenpostens Bonnkontor yder sine verdifulle bidrag til denne nye hetsbølge. Det har funnet frem et nytt offer: Deutsche Soldaten-Zeitung, som er «et fristed for skrivelystne offiserer og nazistørrelser som fryses ut andre steder». Og da må selvsagt de moderne høydemokrater sørge for å få stoppet igjen pustehullet! Leve ytringsfriheten!

Det har visst faktisk aldri falt disse skrivende karle i Aftenposten og Dagbladet inn at det ikke koster noe å holde på ytringsfrihet og demokrati så lenge alle trues til å være

enige med makthaverne. Den slags demokrater var både Stalin og Hitler også. Det er først når det blir skrevet ting en ikke liker, når det rettes angrep på hellige dyr at det koster noe å vise sin toleranse og sitt demokrati. Det er når det gjelder retten også for de overvunne og svake at demokratiet skal stå sin virkelige prøve.

Hvem er det så som har blåst i denne nyhets kamp-lur? Hva er det en nå tar sikte på?

Det er ikke godt å svare på det foreløpig. En kan bare notere seg at disse underlige politiske instrumenter som kalles «organisasjonene av tidligere politiske fanger» øyensynlig spiller en stor rolle i den innledede aksjon. Således bringer Dagbladet en lang artikkel — riktignok på nokså bortgjemt plass fordi forfatteren kanskje tramper i klaveret — fra en mann som kaller seg Sigvard Strandsted og hvis politiske utspring er nokså klar. Denne Strandsted skriver om en farlig «fascistisk-nazistisk internasjonale, hvor tyskerne og italienerne gjør utslaget» og det regnes opp en rekke navn på slike farlige folk som driver med så stygge ting.

De fleste av de nevnte er ukjente for oss, men noen av dem kjenner vi som riktig bra folk, som trofast strever innenfor demokratiens ramme med sine håp og sine mål for fremtidens Europa. Herr Strandsteds skriverier var ikke verdt mange ord hvis de ikke var så avslørende for de un-

derlige udemokratiske krefter som her er på spill. Bare i den forholdsvis korte artikkelen har herr Strandsted fått anbragt følgende:

«Det er vesentlig organisasjonene av tidligere politiske fanger rundt om i Europa som prøver å holde øye med den etter alt å dømme pengesterke og vidt forgrenede organisasjon».

«En av de vesttyske fangeorganisasjoner kunne under en senere prosess mot ham og tre medskyldige bringe beviser for at han var en av lederne innen organisasjonen».

«I 1951 var «årskongressen» henlagt til Malmö. En av de vest-tyske fangeorganisasjoner hadde gjennom sin spionasjevirksomhet fått rede på» osv.

«Fangeorganisasjonen underrettet det svenske politi og Friester ble nektet svensk innreisettillatelse».

«En vest-tysk fangeorganisasjon hadde imidlertid fått rede på at Franz Rössler på en eller annen måte var kommet til kongressen i Malmö, og han ble arrestert da han igjen passerte grensen».

«— fordi dens forløp, takket være en belgisk fangeorganisasjon fikk en noe annet forløp enn planlagt».

«— før den nevnte fangeorganisasjon, som naturligvis først ikke ble trodd, fikk overtalt politiet til å foreta en undersøkelse».

Dette tør vel være nok til å bevise at det i de meget oppskrytete demokratiske stater finnes overstatlige organer som opptre både som selvbestaltat politi, som angivere og som spioner. Det forunder naturligvis ingen som vet litt om hvem det er som dirigerer i disse fangeorganisasjoner. Men det burde vel være all mulig grunn for myndighetene i de forskjellige land

til heller å kontrollere den lys-sky virksomhet som her drives på ukjent ordre enn til å rase vilt mot enhver som har vært medlem av partier som seierherrene av 1945 ikke liker.

Når det spesielt gjelder Dagbladets omsorg for tidligere NS-folkets ve og vel, slik som det bl. a. ga seg utslag i et såkalt intervju med en mann som oppgav å være frontkjemper, så er det grunn til å notere seg at det ikke er så svært lenge siden det samme blad forlangte at alle frontkjemper skulde henrettes. Og selv i dag, da bladet forteller både frontkjemper og andre at det ikke er noen grunn til å slutte opp om arbeidet på revisjon både av etterkrigsoppgjøret og av forskjellige begreper, skriver dette blad i nevnte artikkel at «den såkalte «Europeiske bevegelse» består altså hovedsakelig av tidligere SS og frontkjemper, to nå til dags ikke særlig velsette menneskegrupper!»

Vel. Det er i utlandet jakten nå drives vil en kanskje si, og at disse nye hetsbølger gis slik publisitet i Norge øyter vel kanskje bare manglende dømmekraft i de forskjellige redaksjoner. Dertil er da å bemerke at norske aviser slett ikke innskrenker seg til beretninger om forfølgelser i utlandet. Med Morgenposten i spissen har de også startet en direkte hetskampanje mot navngitte tidligere NS-folk som deltar i Forbundets arbeid for en revisjon av etterkrigsoppgjøret. Så ufysiske var disse lumpne angrep at selv forretningsbladet FARMAND fant å måtte ta avstand fra det bladet kalte «Jakten på NS-folk». Men dagspressen, med størstparten av Oslo-pressen (Dagbladet naturligvis unntatt) som en hederlig unntagelse, har trofast fulgt signalene og med fryd og glede gjengitt uhumskhetene.

Så, kom ikke å si at vi ikke følger internasjonale paroler her hjemme også!

La oss se litt på referatene fra rettsaken mot de to tyske SS-underoffiserer fra Sachsenhausen. Vi skal for øyeblikket ikke ha sagt noe om forholdene i Sachsenhausen, men det pålitelige og anstendige norske fanger derfra forteller stemmer ikke særlig godt med det som rulles opp i denne rettsaken mot to fanger som er dømt for samme tingen en gang før. Vi viser i denne forbindelse blant annet til det en mann som Odd Nansen beretter om Sachsenhausen.

Men på ett punkt er vi iallfall enig med Aftenposten. Nemlig når det i overskriften sier at avhøringen av Wilhelm Schubert «ble en uhyggelig forestilling». Det er bare

Viking-ånden

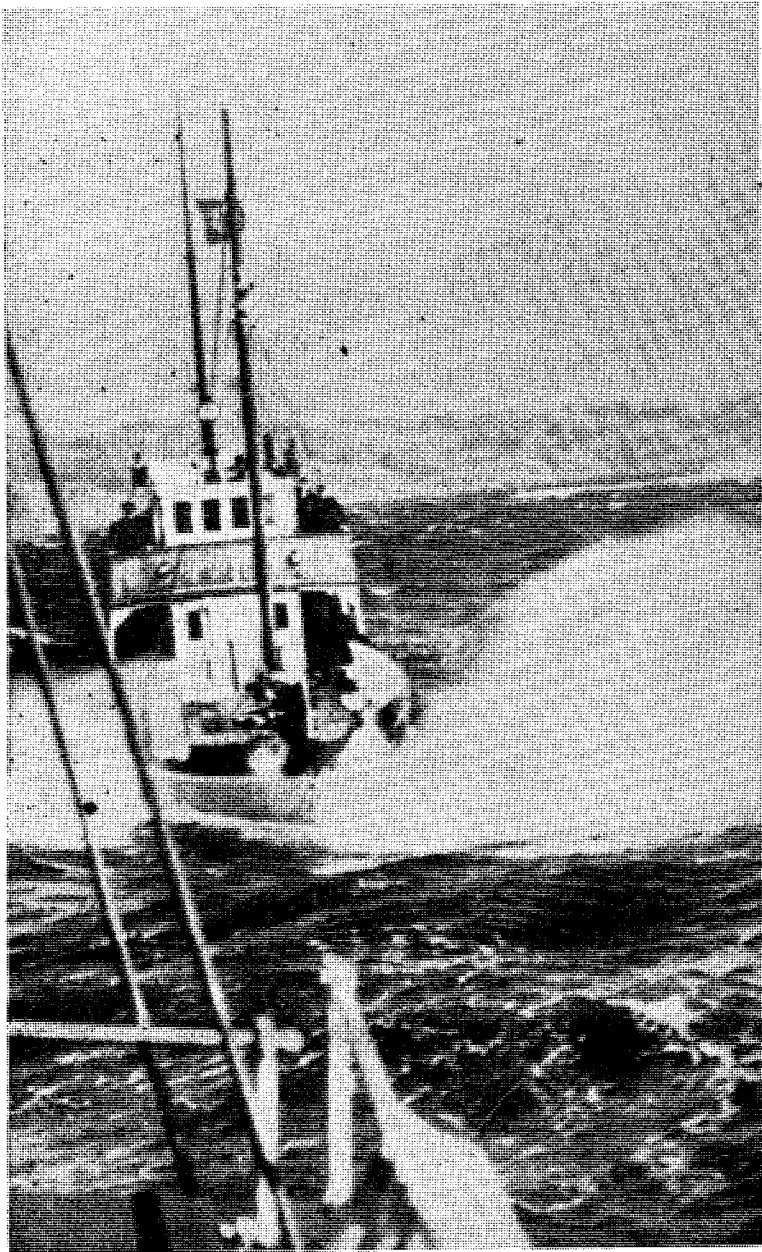

Utlandets syn på kongestatuen på Finnmarksvidda!

(Nassau County Post).

Norsk «landssviker» minnes krigsdagene i Nord-Norge

Med «Fritjof Nansen» gjennom snøføyka
Engelske destroyere i Salangen - Bombet av tysk fly

Fra en av våre venner, det gamle NS-medlem fra 1934, Charles Stavsetra har vi fått et brev hvori Stavsetra skildrer sine opplevelser 1939—40. Brevet er såpass langt at vi må dele det i to, men vi synes ikke godt vi kan forkorte det, fordi det med alle sine små detaljer gir et så godt bilde av de forvirrende og nedslående hendelser dengang, som siden er blitt så ublutt utnyttet av den falske patriotisme.

Men før vi begynner, noen ord om brevskriveren. Stavsetra er født i 1904. Han fór en tid tilsjøs og gikk så Sjømilitære Korps' konstabelskole 1923—27. Han tok skipsførereksamen i 1930. Etter dette var han med en tollkrysser i Trøndelag i 8 år og senere i landtjeneste i Trondheim til 1. september 1939. Han ble så innbeordret i marinetjeneste og her begynner da hans beretning:

2. september 1939 møtte jeg i Horten om morgenen. Jeg hadde vært med i NS siden 1934, men sjelden deltatt, da min tjeneste var på tollkrysser ute i Trøndelagsdistriktet. Forholdene i Horten denne septemberdagen 1939 var temmelig rotete. Det verste av alt var at disiplinen, som jeg husket fra marinen, var helt oppløst. Gaster i nyantrukket uniform sto f. eks. i flokkevis og hang langs veggene med sigaretten i munnen mens selveste admiralen gikk forbi i full uniform og bare 15—20 skritt fra dem. Ikke nok med det at karene

ikke hilste. De bent fram håndflirte av admiralen.

Jeg følte det som om alt var fullstendig håpløst.

Jeg kom så ombord i «Senja». Men i Tromsø var det en eldre som ønsket seg den finere lugaren og jeg ble derfor sendt til Ramsund hvor de andre vernepliktige var. Så ut med leid vaktbåt «Thorodd» som nestkommanderende. Etter ju'epermisjonen kom jeg ombord igjen i Bodø, men Hoås i Ramsund ville helst ha fått meg dit. Men jeg kunne ikke avgis. Så var det meningen at kanoneren vår skulle dit inn. Men i jula hadde han giftet seg og ville ikke

til Ramsund. Sjefen min, Hafto, og jeg ble ikke enige hvorfor jeg ringte til Ramsund. Når det lå slik an, sa Hoås, så var det klart. Jeg skulle bare pakke sekken og være klar. Han skulle ringe til Tromsø. To timer senere fikk jeg ordre fra Tromsø om at jeg var beordret som nestkommanderende ved Ramsund.

På en uke hadde jeg fått alt i orden til sjefens glede. Fra å likne en konsentrasjonsleir — som det også på en vis var — kom det livsglede i guttene igjen og vi fikk alt klart. Etter bare 8 dager der ble jeg innbeordret til sjøkrigsskolen for å gå kurs for værdende skipssjefer. Etter 8 dager på skolen ble jeg i all stillhet kalt ut på gangen og kaptein Henriksen fortalte meg at jeg var frabeordret kurset og skulle melde meg ved Sjømilitære Korps. Så fikk jeg ordre om å reise til «Fritjof Nansen», nei først til «Eidsvoll» i Ofoten. Men i Svølvær kontraordre om å reise til «Nansen». I Honningsvåg telegram om å vente til båten kom dertil samt ta opp alle permitterte på reise. Senere på ny ordre om å komme til Kirkenes.

Ombord i «Fritjof Nansen» var militærdisiplinen helt borte. Guttene lå ut over morgenen etter eget for godt befinnende. På 3 dager var der orden. Jeg fikk jobben som sersjant på banjeren.

Så skulle vi til Persijorden for å bryte is. Hvorfor? Det under jeg meg ennå over. Et par døgn gikk vi vel i isen der. Og så gikk vi til Honningsvåg.

Jeg hadde morgenvakten på dekk hver dag fra kl. 4—8. Vi kom til Honningsvåg den 8. april aften. Den 9. om morgenen kom nestkommanderende, kaptein Vogt, fra land. Idet han i kawai og trebunnstøvler veltet seg over rekka (kom opp storm-leider) sa han til meg:

«Ja nå, Stavsetra, er helvete løs. Bli med akterover for ordre!»

Jeg ventet ute i gangen litt og så kom sjefen kaptein Bredsdorf og ga ordre om at hele mannskapet straks skulle stille på styrbords akterdekk.

Så ble gjort og jeg meldte fra. Nestkommanderende tok den siste oversikt, og sjefen kom.

Merkelig nok, det måtte ligge noe rart i luften. Ingen visste noe, ingen forsto noe, men alle var for en gang skyld øyeblikkelig på plass.

Bredsdorf: «Det er utbrutt krig i Norge, og tyskerne har besatt landet helt til Ofoten. Panserskipene «Eidsvoll» og «Norge», byene sydpå o.s.v.»

Jeg følte en kort stund kjøt-

(Forts s. 7).

ARGENTINABREV:

Peronistene bryter definitivt med Frondizi

Folkemøte med 80 000 deltagere roper «Peron - vueive» - Peron tilbake! — Foran omfattende kommunistiske terroraksjoner?

Buenos Aires, 16. oktober 1958.

Den spente situasjon i Argentinas politiske liv tilspisser seg stadig, og det er mangt og meget som tyder på at en stor omveltning kan være nær forestående. Bortsett fra de anarkistiske forhold som de alvorlige, kommunistisk dirigerte studenteropptøyer har medført i Buenos Aires og de øvrige større argentinske byer, må den peronistiske bevegelses definitive brudd med Frondizi tillegges stor betydning i dagens politiske, kaotiske panorama. Siste nummre av «Linea Dura», peronistpartiets offisielle organ, født av valgkampens kvaler tidligere år forkynner at man i det lengste har næret håp om Frondizis redelighet, men at man nå endelig med beklagelse konstaterer at han har brutt tilliten og helt og holdent latt seg oppsluke av oligarquet. (Dette er mere kultivert og eldre uttrykk for gorillaregime og ensbetydende med fåmannsvelde, — i Argentina karakterisert ved det lille mindretall av uten- og innenlandske kapitalinteresser som i skjønn forståelse regjerte nasjonen i den såkalte kolonitiden). Etter fem måneders regjeringstid står fremdeles det peronistiske partiforbud ved makt, noe som ikke har hindret peronistene i helt åpenlyst å begynne reorganiseringen av sin bevegelse etter direktiver fra Peron, som ikke lenger venter seg noe av Frondizi. Man mener oligarquet har tvunget Frondizi til sitt forrederi.

Løsningen av problemet med de daglig stigende leveomkostninger, er en sak som regjeringen til tross for sine mange løfter og forsikringer, later til å stå helt maktesløs eller endog uvillig over-

for. Dette var grunnen til at «de 62» fagorganisasjoner den 10. oktober gikk til generalstreik over hele republikken. Også «de 32 demokratiske», (gule) organisasjoner sluttet seg til streiken, men det var i protest mot den nylig vedtatte foreningslov. Da man også samtidig hadde landsorg i forbindelse med Pavens død var resultatet av all aktivitet i hele republikken ble totalt paralyisert.

I Rosario, Argentinas neststørste by, har den lokale avdeling av «de 62» holdt et åpent møte. Det samlet 80 000 deltagere og antok karakteren av et rent peronistisk folkemøte. Overalt i menneskemassene såes store plakater og bannere med Perons bilde, og massen tretnet ikke med sine stadig «Peron Vuelve»-rop. (Peron tilbake). Lederne for «de 62» har videre bebudet en ny generalstreik den 17. oktober, og den provisoriske ledelse for peronistpartiet har innkalt til et massemøte på Plaza Once i Buenos Aires samme dags aften. Begge deler et ledd i feiringen av lojalitetsdagen, en av de største høytider i den peronistiske kalender. Lojalitetsdagen er til minne om den 17. oktober 1945, da Eva Peron organiserte arbeidermassenes generalstreik og den store marsjen som fridde Peron ut av hans politiske fangenskap. I år samler folkemassene seg atter, og denne gang for å kreve Juan Perons øyeblikkelige og betingelsesløse tilbakevenden til Argentina. Situasjonen er ikke ulik den som rådet den første, historiske lojalitetsdag, og selv om det er lite trolig at anledningen vil føre til en ren revolusjon, kan man iallfall uten tvil vente seg meget blo-

(Forts. s. 6).

Peron eller Aramburu?

Arabisk, muhamedansk nasjonalisme Hilsen fra Danmark

(Forts. fra s. 1).

Boken falt i hendene på tyrkiske studenter som på Napoleon den tredjes tid oppholdt seg i Paris. Deres hjerter blødde over det osmanske rikets forfall, de ville tilbake til de gode gamle dager med den store prakt- og maktutfoldelse på Sydsibirs og Turkkestans stepper da de genialt anførte rytterhærer jog i alle himmelstrøk på storkhanenes bud.

Boken ble oversatt til tyrkisk under tittelen «Mavi Bairağ» (Blått banner). De tyrkiske offiserer hadde den med seg i krigen mot Russland, da de førsteklases utdannede jegerregimenter under Osman Pasja skjøt sønder og sammen de i uorden angripende russiske bataljonskolonner.

Foran de rumenske og russiske likhauger ved Plewna følte tyrkerne noe av sin gamle storhet, slik som soldatene sang det: «Med gevær i hånd skyter vi ned alle vantro hunder, trosvitner er hva vi vil være».

Dette betød ikke i første rekke en tilbakevenden til det kjempende Islam, men til den gamle herskerånd fra steppene. Tyrkerne støtte på arabisk motstand. Den farefulle mulighet for at et fra Egypt ledet islamsk storrike skulle bli virkelighet hadde de allerede sett i øynene, dengang da Mohamed Ali fra Egypt hadde bekriegt Mahmoud II, eller da hans stedsønn Ibrahim Pasja tok Syria fra tyrkerne. — Ennå den dag i dag rider han høyt tilhest som feltherre på Operaplassen i Kairo. — Det gjorde sultan Abdul Hamid II mistroisk at det i Syria og Palestina dannet seg arabiske, nasjonalistiske klubber og organisasjoner, likeledes da fransk utdannede kristne som araberen Buaros Bustani med sitt tidsskrift «Syrias Trompet» forfektet idéen om et arabisk rike.

Dertil kom at det fra Egypt utstrålte en glødende nasjonalisme rettet mot den britiske okkupasjon. Dette gikk parallelt med en bevegelse under ledelse av den høyt begavede Kemal Eddin Al Afgâni, som hevdet at Islam harmoniserte bedre med den moderne naturvidenskap osv., enn den stadig mer livsfjerne kristendom, og at Islam derfor var fremtidens religion! For å beskytte og utbre denne måtte derfor muhamedanerne skape en organisert enhet ut av sine folk og land. Al Afgâni fant imidlertid en tragisk slutt på sitt liv. Han hadde vakt uvilje til slutt hos Abdul Hamid II. Denne fryktet at afganeren skulde «stjele tordenen» og anmasse seg rollen som Troens beskytter og kalif. Ideen ble i mellomtid ført videre av afganerens store elev, egypteren Mohammed Abduh, som moderniserte

studiene i Al Azhar, og som strålte ut over hele Islams verden.

I begynnelsen av den første verdenskrig forsøkte England å få sherif Hussein av Mekka til å gjøre oppstand mot Tyrkiet og lovet ham et uavhengig stor-arabisk rike. Samtidig ble England og Frankrike i Sykes-Picot avtalen enige om at Frankrike skulle få Syria og Libanon, men England Irak og Palestina.

I den skjebnesvangre Balfour-deklarasjon lovet lord Balfour lord Rotschild at jødene skulle få Palestina som sitt nasjonale hjemland.

Araberne ble holdt i uvitenhet om denne avtale, hvorved de ble skammelig bedradd av vestmaktene.

Tyrkerne som spilte under dekke med franskmennene, gikk under den grusomme Dsjemal Pasja frem mot den arabiske nasjonalisme med blodige standretter, slik at det delvis kom til konflikt mellom tyskerne og deres tyrkiske forbundne. Tyskerne ville ikke at araberne med slike tiltak skulle drives i armene på ententen.

Da den tyrkisk-tyske Palestina-armé hadde lidt nederlag - kom Hussein på seierherrenes side. Hans arabiske tropper dro inn i det jublende Damaskus. Den gamle intrigant håpet at hans slekt nå skulle tiltre den store Kalifs arv. Men han hadde nok ikke regnet med vestmaktene avgrunnsdype mangel på ordholdenhet og redelighet i disse saker! Den franske general Gouraud, som hadde landet på Syrias kyst — meddelte Hussein sønn den unge kong Feisal med militær knapphet:

«Min herre, De er overflødig, forsvinn!»

De franske tropper gikk mot Damaskus, og slo den syriske hær i passet ved Khan Maisalun og fordrev Faisal. Folket verget seg beslutsomt mot franskmennene som beskjøt og for en stor del ødela det vakre Damaskus og nedkjempet druserne.

Siden da ble den tidligere anti-osmanske arabiske nasjonalisme — antifransk, og det glødende

I Egypt førte det britiske tyranni til å skjerpe befolkningens — særlig middelstandens — antiengelske holdning betraktelig. Denne fant sitt første uttrykk i fraksjonen (Wafd) til Zaghlul Pasja. Herfra utviklet det seg en sterk liberal nasjonal bevegelse, i hvilken også kvinnene spilte en betydelig rolle. Disse ble ledet av den vakre fru Huda Scharari.

Kongehuset under ledelse av den innskrenkede og moralsk mer og mer oppløst kong Faruk, fryktet den nasjonale bevegelse og støttet seg sta-

dig sterkere til England og bekreftet den i Egypt i 1936 med England påtvungne forbundsavtale.

Men sterkere enn alt annet førte undertrykkelsen av araberne i Palestina og Zionismens vekst der til en oppflamming av den arabiske nasjonalisme. Denne føler seg samtidig truet av England, Frankrike og den ekspansive zionisme.

På denne måte — det må fremheves — utviklet det seg av en opprinnelig og utelukkende egyptisk og syrisk landspatriotisme — en allminnelig og omfattende arabisk nasjonalbevissthet, som likesåvel innbefatter Irak og Øst-Arabia, som også Nord-Afrika og Marokko.

Omar Amin von Leers.

Argentina-brev:

(Forts. fra s. 5).

dige optøyer. Dette ikke desto mindre som regjeringen Frondizi p.g.a. de store studentertumulter har nedlagt forbud mot møter av enhver art for et tidsrom av 30 dager.

Som et trekk i Aramburus politikk ble ledelsen ved alle universiteter og studenterorganisasjoner etter revolusjonen overgitt til kommunistene. Alle professorater kom på samme hender. Aramburumente således å knekke peronismen ved å slippe dens argeste motstander løs på den, men dette har senere vist seg å ha meget farlige resultater. Ved de siste konstitusjonelle valg i Perons regjeringstid, 1954, fikk kommunistene 89 624 stemmer. Ved Konstitusjonsvalgene den 28. juli 1957, etter to års militærdiktatur med dulgt kommunistisk allianse, hadde kommunistene øket sitt stemmetall til 228 000. De marxistiske sosialister, som i virkeligheten er neo-kommunister, øket sitt stemmetall på tilsvarende måte fra 54 920 til 525 565. De senere tiders blodige begivenheter i Argentina har gitt et skremmende inntrykk av hva denne kommunistiske fremgang kan føre til. Bortsett fra sårede og drepte i de svære gatebataljer, har man dessuten en materiell skade på over 300 ødelagte omnibusser, trolley-busser og trikker, disse ble ødelagt i Buenos Aires gater av oppagittert studenterungdom. De mer Frondizi-vennlige elementer innen forskjellige sektorer hevder at disse oppstander bare er opptakten til en omfattende kommunistisk terroraksjon som vil kulminere med ildspåsettelse av landets oljekilder. Politiet gikk forleden til rassa på Syd-Amerikas kamuflerte kommunistiske «høyskole» og arresterste 25 personer. Verdensrevolusjonens høyskole holdt til på et landsted utenfor Buenos Aires.

(Forts. fra s. 1).

burde ta fram i dag og lese og forstå:

Så lummerfull, så fuld av uvejrsgru

har sjældnen luften ruget over jorden,

som tidens skyer, der fortættes nu

og føde angsten for den nære torden.

Med denne opptakt går jeg like til saken som har min store interesse og som jeg med glede har funnet omtale av i «Folk og Land».

Jeg er tidligere dansk offiser og frivillig medkjemper mot øst under den 2. verdenskrig. Min skjebne etter krigen avviker ikke fra mine norske kameraters fra dengang og som jeg hadde leilighet til å kjempe sammen med på visse frontavsnitt. Tross offisiell tillatelse til å delta i krigen, fikk jeg min tillatelse betalt med 8 års fengsel, men slapp ut etter 3 år. Kampen for å finne et nytt virke var og er hard, men det blir gjort. Fornekte min «fortid» hverken kan eller vil jeg, dertil var min beslutning om krigsdeltagelse mot øst for alvorlig ment. Jeg har bl. a. skrevet en del bøker og mot alle forventninger kunnet klare mitt vesle forlag igjenom tidens vanskeligheter uten tap.

For noen år siden ble jeg oppsøkt av en amerikansk utsendning som kom fra en millionkrets av amerikanere for å knytte kontakt med «fornuftige mennesker i Europa». Da jeg anstendigvis måtte fortelle ham med hvem han hadde å gjøre, utstødt av arméen og attpå straffet, svarte han «Captain Lærum, that is just why I come to you». Da jeg uttalte min forundring over at han ikke henvendte seg til tidligere motstandsfolk, lo den brave amerikaner og sa at man trodde mere på oss gamle frontsoldater enn på de andre! Hans krets mente at det som hadde skjedd i Nürnberg etter krigen hørte til den største skam for den hvite mann. Det hadde alt sammen etter hans venners mening vært fremprovosert av kommunister. Heri kunne jeg jo bare gi ham rett.

Han henledet da min oppmerksomhet på McCarthy's bok: «Americas Retreat From Victory», som jeg fikk tak i og leste, med det resultat at jeg våget en oversettelse av boken etter å ha konferert med nå avdøde magister Harald Nielsen. I samarbeide med en også nå avdød venn ble boken til på dansk. Det har derfor gledet meg å se «Folk og Land»s mange hentydninger til denne boken, som var den første på mitt eget forlag. Den stedlige presse styrtet seg naturligvis over meg og uttalte sitt fromme ønske og

stille håp, at det både ble den første og siste bok på mitt forlag. Siden har jeg kunnet utgi 3 andre bøker og holder på med manuskriptet til den 4.

Det har også vakt min udelte beundring å lese om det tiltaket Lange har gjort med å tale for unge nordmenn som har den samme oppfattelse som unge mennesker her i landet hadde for ca. 5 år siden, da unge offiserskatter ba meg gi dem undervisning i moderne krigføring. De ble nå hivd ut av arméens tross sjefens og andres viten om saken og billigelse av deres interesse for faget ved å søke opplysninger hos meg.

Det er jo nettopp riktig av ungdommen å søke sannheten bakom alt, og en kan jo ha sine tvil om at den kan finnes hos de nåværende makt-havere. McCarthy passet nok ikke så bra her i landet da oversettelsen kom fra min hånd. Han sier jo dessverre for tidligere og nåværende makt-havere noen dryge sannheter som svir. Med bakgrunn i McCarthy's bok og artikler fra andre oversjøiske forbindelser skrev jeg i fjor i anledning av urolighetene i Polen, Ungarn, Suez og Cypem min vesle pjese om det brennende spørsmål i mellomøsten. Denne bok ble tiet ihjel her i landet — til tross for at en uavhengig professor skrev en anmeldelse av boken og sendte den til alle større aviser uten hell! En avis svarte ham, at det jo ikke var alle bøker de kunne anmelde, og kaptein Lærum's siste bok hørte faktisk til dem som de i deres vankundighet dessverre måtte la ligge!

En skulle kanskje av disse og andre årsaker la seg kue og «glemme»! På den annen side finnes det navnkundige menn uten for vår krets og så her i landet som hevder at det ikke blir ro omkring rettssviket før man fra offisielt hold har søkt å glatte ut så meget som mulig. Vi som er impatiserte får aldri selv holde opp — da er det jo det samme som å avfinne seg med en urettferdig skjebne og takke for «nådig straff»!

Jeg får slutte med noen strofer av Welhavens omtalte dikt da det passer så bra i tidens overdogmatiske tid:

Thi intet dogma, ingen teori,
og ingen helt og heller ikke
tænker,
skal sige mer til slægten: «Du
er fri;
nu svant det sidste tryk av dine
lænker»!

Kun sandhedskraften i en
samfundsånd
blandt gudoppyldte, frie
individer
kan løse verden av de gamle
bånd
og lede slægten frem mot lyse
tider.

La da nå og i all fremtid

Norsk «landssviker» — minnes — Nødvendig dokumentasjon —

(Forts. fra s. 5).

tet skjelve på bena. For første gang forsto jeg nå fullt ut konsekvensen av å ha tatt militær utdannelse.

Men jeg kom meg fort. Og ennå mens jeg sto der og hørte på sjefens korte tale og opplysninger om at vi ikke hadde annet å gjøre enn å gjemme oss bort inntil vi på nytt kunne få kontakt, lofte jeg inni i meg selv at jeg uten angst, men med fullt mot ville gå inn i kampen så lenge jeg levde. Men som de andre tenkte også jeg at det ville bli døden for oss alle. Jeg kunne ikke på noen måte tro at vi på det vesle skipet skulle slippe lettere unnav enn andre. Vi var jo et ettertraktet bytte. Derfor gikk jeg da også ut fra at vår levetid ikke var lang.

Hvor var vi henne i snøføyka veit ikke jeg. Men etter noen dager var vi i Salangen og tok imot engelskmennene da de kom inn der, for det lå ikke engelske fartøyer der da vi kom dertil med «Nansen». Vi var først en tur mot utløpet av Salangen mellom fastlandet og en rund, høy toppet øy og gikk så innover på den åpne fjorden. Noe mot skumringstid gikk vi atter utover mot samme sundet og da kom en destroyer for full fart inn sundet mellom holmen og fastlandet. Destroyeren var etterfulgt av 7 eller 9 jagere så vidt jeg husker. Destroyeren gikk innover til midt på fjorden og jagerne var i stadig kvasse bevegelser. Ingen lå stille. Forover, akterover og til siden, stadig en eller annen manøvre for å holde fartøyet i bevegelse. Så stanset destroyeren og jagerne passet på i alle retninger, men stadig i bevegelse. Snart kvasst forover, snart kvasst akterover, snart en sving ut til siden. «Fridtjof Nansen» lå nokså langt fra den engelske destroyeren.

Straks denne hadde stoppet, kranet den et lite fly ned på sjøen. Dette fly gikk så i spiraler opp over fjorden og tok seg en tur innover Salangen men ikke lengere enn at vi så det hele tiden.

Så kom der en engelsk ofiser med noen papirer i hånden opp fallrepet på «Fridtjof Nansen» og så begynte fra destroyeren landsetting av soldater som gikk iland på restene av en kai i Salangen (gammel forfallen kai). Etterhvert kom der fiskerbåter

sannhetskraften være ånden i «Folk og Land»s spalter og dermed være med til å lede den oppvoksende slekt inn til kjernen i alle hendelser og frem mot lyse tider.

Med vennlig hilsen

Erik Lærum.

som la til langs destroyeren og tok ombord både folk og materiell. En av Troms Fylkes lokalbåter var også med på dette arbeide. Men vi med «Nansen» gikk da som nevnt til Tjellsundet.

På vei nedover skulle vi innom et sted for å ta radioene av ishavsskutene før tyskerne kom. Men det ble likevel ikke til med noen handling, hvorfor jeg meldte meg til jobben og ba om å få velge fritt mannskap. I livbåten langs skutesia ga jeg guttene noen opplysninger om hvordan de skulle forholde seg i tilfelle vi ble beskutt. Kragerne hadde de liggende klare ved siden av seg. Jeg trakk opp Colten og gjorde den klar og vi satte av. Dengang var det stor jubel ombord over dette som ble ansett for å være en meget taperdåd.

En annen fjord gikk vi vakt utenfor. Jeg gikk opp brua og spurte nestkommanderende Vogt hvorfor vi ikke gikk inn i fjorden (tror det var Gratangen). Det kan vi ikke gjøre, svarte han. Videre: Tyskerne har tatt kjelkene fra barna og brukt dem til å transportere svære hauger med ammunisjon utover på begge sider av fjorden, og de har maskingeværreder overalt. — Han sveivet opp med armen for å vise hvor svære ammunisjonshaugene var.

«Men vi har da 15 cm. kanoner», svarte jeg. «La meg komme til kanonen forut og gå så inn fjorden!» foreslo jeg.

— Nei. — Det hørtes altfor overilet ut. «De kan skyte!» sa han.

«Javel» — svarte jeg, og la til: «La dem bare skyte så får vi se hvor de holder til, så skal vi vel se til å få blåst reint!»

Men nei. — Dette kom ikke i frågan.

Senere ble vi noen dager i Tjellsundet for å passe på at ikke tyskerne kom med fiskerbåter og satte over til Lofoten.

Mens vi lå der fikk vi den første bombingene over oss.

Et tysk fly kom over fjellet ved Harstad. Oppmerksom på oss vendte det om, kom så på ny og bombet etter oss og slapp bomben i sjøen like om styrbord. «Nansen» krenget ca. 45 gr., kanskje ennå litt mere. Jeg var på øvre dekk, fikk jobben med å true mannskapet i dekning da guttene jo gjerne ville se hva som foregikk, og da jeg til sist tok fatt i rekkverket opp til toppkompasset satte saueskinnsvåtten min seg fast. Jeg ble hengende, mistet fotfestet under krengingen og var så vidt ned på dekket med helene. Det er dette jeg husker fra detonasjonen og som for meg beviser at skuta må ha hatt en krenging på 45 grader. Vi fikk bare litt vassprut og et

par splinter ombord. Fra det øyeblikk var jeg krigsmøden som den argeste finnehund.

Etter få dager var vi atter i Tromsø. Mannskapskontoret iland vile ha meg som nestkommanderende i «Lyngen» som gikk med staben for R. A. «Royal Airforce» men min daværende sjef kaptein Vogt nektet dette i det lengste. Men til slutt kom han med beskjed til meg og fortalte at han i to dager hadde brukt både nebb og klør for å kunne få beholde meg på «Nansen». Men så kom det høyere ordre, og den må vi bøye oss for, sa han. Bredsdorf var da gått iland i Tromsø som kommandant.

Jeg gikk ombord i «Ranen» som ennå gikk i passasjerrute. På anmodning fra kapteinen hjalp jeg til med å forklare bruken av livbelter og hvorledes man burde forholde seg i tilfelle beskytning, hvorledes man skulle gå i båtene o.s.v. Det var mørk kveld og stemningen var noe dyster. Alle ante jo så meget selv om de ikke visste noe sikkert. Kaptein Johansen var helt rolig som alltid, og både mannskap og passasjerer var rolige, men også meget alvorlige.

Ved kaia i Harstad ble vi visitert av engelskmenn. Harstad var nettopp da blitt besatt. Jeg fikk plass på «Grand», ville ut og se meg om. Militære overalt. Der kom en liten bil — norsk — og jeg sprang bort til den for å høre om jeg kunne bli kjørt til Kilbotn hvor jeg var kjent. Sjåfføren var doktor Hanna Mustaparta. Hun spurte om jeg trodde vi kom oss ut av byen, men var villig til å kjøre meg. Men — sa hun — det står engelske soldater på begge sider av velen.

Jeg har senere aldri truffet henne, men har ofte tenkt på henne. Hun viste ikke minste tegn på frykt.

Jeg kom til kjente i Kilbotn hvor evakuerte var gått til køys på flatseng. De ble først redde, det var jo natta, men de roet seg straks de hørte hvem jeg var.

Før vi går videre vil jeg med kraftig trykk si at kaptein Bredsdorfs opptreden var en skibssjef verdig. Vogt var også en meget staut kar.

(Fortsettes i neste nr.).

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Annelise Parow

TANNINNSEINING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

(Forts. fra s. 1).

mers forhaling — skulle få komme til orde. Herr fylkesmannens og eks-ordførers nasjonale hårsårhet forekommer idag også interessant, hvis man blant annet gjenkaller i erindringen den kunnngjøring han satte sitt navn under, mens nordmennene i Trondheims nærhet kjempe mot tyskerne i 1940. Det er sikkert motstrebende at han gjorde dette. Var ordfører S. nødt til å bistå fienden militært? En NS-mann som hadde gjort noe lignende var vel blitt skutt som militær forræder? Hrr. ordfører Skjånes ble fylkesmann. Det står ham fritt i dette demokratiske land å imøtegå nedenstående dokumentasjon og søke å bevise og overbevise om at hans siste demonstrasjon vis a vis godkjent foredragsholder i Studentersamfunnet er noe helt konstant under herr fylkesmannens hele politiske karriere. Har han alltid vært så nasjonalt ømfintlig?

Tidligere milorgsjef i Oslo, O. H. Langeland, utga i sin tid noen sterkt leste dokumentarbøker med kommentarer. Han ble satt under tiltale for noen ganske få av sine utsagn som av påtalemyndigheten ble funnet særlig drepende for den rettshistoriske legende som vårt folk er søkt oppammet med? Ikke alle av disse utsagn ble mortifisert, en forøvrig eiendommelig prosess, da Langeland støttet seg på offentlige skrivelser fra gode nordmenn. Han ble frifunnet av Eidsivating lagmannsrett 9. desember 1950.

Nedenstående ordrette sitater fra boken «Dømmer ikke», side 58—63 fant den for øyemedet utnevnte påtalemyndighet ikke å være tema for tiltale, så disse Langelands konstateringer av daværende ordfører i Trondheim — herr Skjånes' forhold — kan anses å være godkjent?

Major Langeland skriver:

«Myndighetene (i Trondheim) gikk med stor energi inn for å skaffe tyskerne arbeidere. Allerede den 21. april kunne man i Adresseavisen lese følgende annonse:

KUNNGJØRING:

«Den tyske overkommando föllanger at der skaffes 2000 arbeidere til planeringsarbeider på Lade og Værnes. Arbeiderne må derfor straks melde sig til følgende entreprenørfirmaer: A.S. Trondhjems Cementstøperi og Entreprenørforretning, A.S. Jernbetong, Trondheim. A.S. Betongbygg. De som ikke kan melde sig idag må møte på Trondheim Jernbanestasjon i morgen kl. 8 formiddag.

LØRDAG 1. NOVEMBER 1958

Den tyske overkommando erklærer at disse arbeider er nødvendige for å beskytte Trondheim.

Sør Trøndelag Fylke
Centralkomite

Ivar Skjånes . . .

(A. L.'s bemerkning: Under ovenstående kunnngjøring og befaling til norske arbeidere sto to andre prominente underskrivere til. Deres navn er utelatt her, da de er døde).

Major Langeland fortsetter upåtalte i sin bok: «Den siste setningen sto virkelig i kunnngjøringen. Den er altså ikke hentet fra Fritt Folk. Et ynkeligere uttrykk for dårlig samvittighet har en vel sjelden sett. Alle visste jo at dette med beskyttelse av Trondheim var bare tøy».

(A.L.'s bemerkning: Admiral Sir John Cunningham fortalte etter frigjøringen, at når han med sin flåte i 1940 ikke kunne ta tilbake Trondheim, så skyldtes det at han fikk tyske fly over seg fra flyplasser rundt Trondheim.)

Major Langeland fortsetter: Når man skal vurdere den handling som her ble utført må man være oppmerksom på at arbeidene ble satt i gang i slutten av april, altså mens kampen pågikk både i Sør-Norge og i Nord-Norge. Det som foran er anført i dommen over Peder Forbord rammer også med så meget større tyngde dem som sendte 2000 mann for å bistå fienden».

«Værnes spilte en meget viktig rolle i de tyske transport. For tyskerne ved Narvik var disse transport ab-solutt nødvendige, fordi Værnes var den eneste forbindelse de hadde».

«Det er meget sannsynlig at den assistanse som Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og ordføreren i Trondheim ga tyskerne bidro vesentlig til å hindre våre tropper i å fordrive tyskerne fra Narvikområdet. Uten denne støtte var tyskerne sannsynligvis blitt tatt til fange eller drevet over grensen til Sverige. Det kan etter min oppfatning ikke være tvil om at denne handling fra de Trondheimske myndighetenes side objektivt sett var krigsforrederi».

Såvidt milorgsjef, Langeland.

Hvilken psykologisk forklaring er det på fylkesmann Skjånes' nasjonale ømfintlighet mot foredraget i Studentersamfunnet? Jeg nevnte ham jo ikke som mulig, folkerettslig cmstridt eksempel på militær bistand til fienden i tråd med major Langelands upåtalte påvisning. A. L.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

FOLK OG LAND 7

